

Fig: Trichoderma produced locally in Nepal

Trichoderma formulations: Several commercial formulations are currently available in the name of *Tricho-Star*, *Sanjibani*, *Guard*, *Niprot*, *Bioicide-Trivi* and *Bioderma*.

Biocontrol mechanisms of Trichoderma

- Trichoderma colonizes plants root systems and reduces growth, survival or infections caused by pathogens by different mechanisms like competition, antibiosis, mycoparasitism, hyphal interactions and enzyme secretion.
- It decomposes and absorbs the organic material in which it grows. It competes and grows rapidly on substrates.
- It provides plant with systemic resistance against pathogens by releasing compounds that activate the plant defense mechanisms.

Fig: Trichoderma parasitizing harmful fungi

Precautions

- Don't use chemical fungicide after application of Trichoderma for 4-5 days.
- Don't use Trichoderma in dry soil. Moisture is an essential factor for its growth and survivability.
- Don't put the treated seeds in direct sun rays.
- Don't keep the treated FYM for longer duration.
- Harmful parasite of mushrooms
- It does not grow well in alkaline conditions (pH=8)

Compatibility

- Compatible with organic manure, biofertilizers like *Rhizobium*, *Azospirillum*, *Mycorrhizae*, *Azotobacter*, *Bacillus Subtilis* and *Phosphobacteria*, *Gliocladium virens*, *Pseudomonas fluorescens*
- Trichoderma can be applied to seeds treated with Metalaxyl or Captan, Carboxin, Carbendazim but not Mercurials.

Nursery treatment: Drench nursery beds with 5 gm of Trichoderma formulation per liter of water. Or, Apply 10 - 25 g of Trichoderma powder per 100 m² of nursery bed. Application of neem cake and FYM before treatment increases the efficacy.

Cutting and seedling root dip: Mix 10g of Trichoderma powder along with 100g of well rotten FYM per litre of water and dip the cuttings and seedlings for 10 minutes before planting.

Soil treatment: Apply 5 Kg of Trichoderma powder per ha after turning of sun hemp or dhaincha into the soil for green manuring. Or Mix 1kg of Trichoderma formulation in 100kg of farmyard manure and cover it for 7 days with polythene. Sprinkle the heap with water intermittently. Turn the mixture in every 3-4 days interval and then broadcast in the field.

Plant Treatment: Drench the soil near stem region with 10g Trichoderma powder mixed in a litre of water

Trichoderma: An antagonistic Fungus

Introduction

Trichoderma spp. are free living fungi that are common in soil and root ecosystems. They are highly interactive in root, soil and foliar environments. They produce or release a variety of compounds that induce localized or systemic resistance in plants. Trichoderma strains have long been recognized as biological agents, for the control of plant disease and for their ability to increase root growth and development, crop productivity, resistance to abiotic stresses, and uptake and use of nutrients. *Trichoderma harzianum*, *T.viride* and *T.thamatum* are commonly used species in biological control.

- ✓ Serves as the roots shield against harmful fungi such as *Fusarium*, *Phytophthora*.
- ✓ Increased root growth, resulting in higher crop yield
- ✓ Induces plants' resistance against biotic and abiotic stresses
- ✓ Facilitates the uptake and use of nutrients.
- ✓ Environmental friendly and cost effective
- ✓ Majority of Trichoderma strains are compatible with agro-chemicals.
- ✓ Reduces the use chemical fungicides

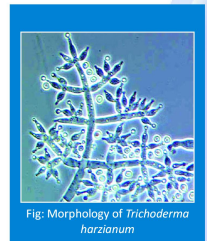

Fig: Morphology of Trichoderma harzianum

Benefits of Trichoderma

- ❖ **Disease Control:**
Used for disease control in
a) chilli, tomato, brinjal against *damping off*,
b) cotton, tomato, brinjal against *wilting diseases* and c) ginger, turmeric, onion against *rhizome rot*.
- ❖ **Plant Growth Promoter:**
Trichoderma strains solubilizes phosphates and micronutrients which accelerates the rate of plant growth and development; production of more robust roots.
- ❖ **Biochemical elicitors or disease resistance:**
Trichoderma strains induce resistance in plants through production of ethylene, hypersensitive responses and other defense related reactions in plant cultivates.
- ❖ **Bioremediation:**
It helps in bioremediation of soil that are contaminated with pesticides. They degrade a wide range of insecticides: organochlorines, organophosphates and carbonates.

Fig: Root Development without (left) and with (right) Trichoderma

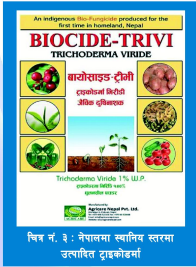
Method of application

Seed treatment: Mix 10g of Trichoderma formulation per litre of cow dung slurry for treatment of 1kg of seed before sowing, particularly for cereals, pulses and oilseeds.

Contact Information
Integrated Pest Management Innovation Lab - Nepal
International Development Enterprises (iDE) | Nepal | 01-5520943, www.idenepal.org
www.oired.vt.edu/ipmcrsp @IPMCRSP ipmcrsp@vt.edu

Funding
The Integrated Pest Management Innovation Lab (IPM IL) is supported by a grant from USAID and managed by Virginia Tech's Office of International Research, Education, and Development (OIREd).

चित्र नं. ३ : नेपालमा स्थायित्व रक्षाका उद्देश्यका लागि ट्राइकोडर्मा

प्रयोग गर्ने तरिका

बीउ उपचार : १० ग्राम ट्राइकोडर्मा प्रति १ के.जि बीउमा मिसाउने र रोप्ने । विशेषगरि अन्नबाली, कोशेबाली र तेलबाली ।

माटोको उपचार : १ के.जि ट्राइकोडर्मा प्रति १०० के.जि राम्ररी कृषिभूमि गोठेमलमा मिसाउने र प्लाष्टिकले एक हप्ता सम्म छोप्ने, हरेक ३-४ दिनको फरकमा पन्टाउने र छर्ने । यसरी बनाईएको ट्राइकोडर्मा मललाई माटोमा छर्ने, सानो कुलेसो बनाएर राख्ने वा विरुवाको जसामा प्रयोग गर्ने गरिन्छ । ट्राइकोडर्मालाई तरल पदार्थमा पनि मिसाएर प्रयोग गर्न सकिन्छ । उक्त तरल पदार्थहरूमा मोलासेज (Molasses / Yeast) दुवैमा मिलाउन सकिन्छ । पातमा छर्ने प्रयोग गर्दा यसले रोग (जस्तै : टमाटरमा लाग्ने पछोटे डडवा) नियन्त्रण गर्न सकिन्छ ।

बजारमा ट्राइकोडर्मा विभिन्न व्यापारिक नाममा पाइने गरेको छ । जस्तै : बायोसाइड

ट्रिभी, सन्जिवनी, गार्ड, निपरट र बायोडर्मा आदी ।

ट्राइकोडर्माले कसरी काम गर्छ :

- ट्राइकोडर्मा विरुवाको जरा वरीपरी हालको रूपमा काम गर्दछ । जसले गर्दा माटोमा रहेका रोगका विभिन्न जिवाणुहरूबाट हुने नोक्सानीबाट विरुवाको संरक्षण गर्दछ ।
- यो अन्य पदार्थमा शीघ्र वृद्धि हुन्छ र प्रतिस्पर्धा गर्छ । उसले ठाँउ, अक्सिजन, खाद्य तत्व र आद्रताको लागि हानिकारक दुसीसंग प्रतिस्पर्धा गर्दछ ।
- यसले विरुवामा उपयोगी हार्मोन इन्जायम उत्पादन गर्दछ, जसले विरुवाको प्रतिरोधात्मक क्षमतालाई बृद्धि गर्दछ ।
- यसले आफ्नो कोषको बाहिरी सतहमा विषालयुक्त पदार्थ बनाउँछ, जसले हानिकारक दुसीको वृद्धि एवम् फैलावटमा रोक लगाई वोटविरुवामा हुने नोक्सानी बाट बचाउँछ ।

चित्र नं. ४ : ट्राइकोडर्माद्वारा हानिकारक दुसिलाई बाक्लामा गरेको

ट्राइकोडर्मा प्रयोग गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू :

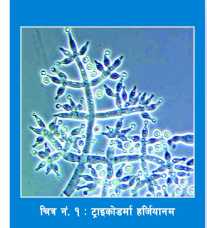
- ट्राइकोडर्मालाई भण्डारण गर्दा चिसो र घाम नलाग्ने ठाँउमा राख्नुपर्दछ ।
- खेतमा ट्राइकोडर्माको प्रयोग लगत्तै हल्का सिचाई गर्न आवश्यक हुन्छ ।
- ट्राइकोडर्मा खरिद गर्दा प्याकेटमा उल्लेखित गरिएको म्याद हेरेर मात्र खरिद गर्नुपर्दछ ।

ट्राइकोडर्मा : एक फाईदाजनक दुसी

“ट्राइकोडर्मा” प्राकृतिक रूपमै माटोमा पाइने एक फाईदाजनक दुसी हो । यसको सही प्रयोगले बाली विरुवामा लाग्ने विभिन्न हानिकारक दुसी तथा ब्याक्टिरियाजन्य रोग नियन्त्रण गर्नका साथै रोग वृद्धि हुन बाट बचाउँछ । यसले आफ्नो कोषको बाहिरी सतहमा विषालयुक्त पदार्थ बनाउँछ, जसले हानिकारक दुसीको वृद्धि एवम् फैलावटमा रोक लगाई वोटविरुवामा हानी नोक्सानी हुनबाट जोगाउँछ । जैविक विधिबाट नियन्त्रणको लागि प्रायः जसो उपयोग गरिने प्रजातिहरूमा टि.हाराजियनम, टि.भिरिडि, टि. हामाटम आदी छन ।

- “ट्राइकोडर्माले” बाली विरुवामा लाग्ने विभिन्न हानिकारक रोगबाट रक्षा गर्न काम गर्छ । जस्तै: जरा / डाठ कृहिन रोगहरू, हातीपाईले रोग आदी ।
- यसले जसको विकास गर्नुको साथै विरुवाको रोग कीरासंग लड्ने प्रतिरोधात्मक क्षमता बृद्धि गर्दछ ।
- विरुवालाई चाहिने आवश्यक खाद्य तत्वहरू लिन अनुकूल वातावरण बनाउँछ ।
- यो विधी सस्तो हुनुका साथै स्वच्छ वातावरणको विकास गर्न सहयोग पुऱ्याउँछ ।
- रसायनिक विषादीहरूको प्रयोगमा कमी ल्याउन सघाउँछ ।

चित्र नं. १ : ट्राइकोडर्मा हरियाणम

ट्राइकोडर्माको फाइदाहरू

१. रोग नियन्त्रण

- बेना कृहिन रोगको व्यवस्थापन : खुसांनी, गोलभेंडा, भान्टामा ।
- श्रीदलाउने रोगको व्यवस्थापन : कपास, गोलभेंडा, भान्टामा ।
- गाना कृहिन रोगको व्यवस्थापन : अर्दुवा, बेसार, लसुनमा ।
- यसलाई पातमा छर्ने (Foliar Spray) प्रयोग गर्दा यसले हानिकारक रोगको फैलावट रोक्न सहयोग गर्दछ ।

चित्र नं. २ : ट्राइकोडर्मा प्रयोग गर्नेको जरा (बीज) र प्रयोग गरेको जरा (बीज)

२. विरुवाको वृद्धि विकास

उक्त दुसीले एकप्रकारको फाइदालु रसायन (Hormone)उत्पादन गर्दछ जसले विरुवाको वृद्धि र विकासमा टेवा पुऱ्याउँछ । यसैगरि यसले ठाँउ, अक्सिजन, खाद्य तत्व र आद्रताको लागि हानिकारक दुसीसंग प्रतिस्पर्धा गर्नका साथै जसको वृद्धि विकास गर्दछ ।

३. जैविक निराकरण (Bioremediation)

रसायनिक विषादी, मलको अत्याधिक प्रयोगबाट प्रदूषित भएको माटोलाई निर्मलीकरण गर्नका साथै किटनाशक विषादी, फस्फोरसयुक्त समूह, क्लोरिनयुक्त समूह र कार्बोनेटसलाई खस्काउँछ ।

सबै विषयमा सहयोग (IPM) परियोजना, आई डे इ नेपाल
 पथ सूचनाका लागि : पौ.स.नं.२५३४, बसुन्डोली, काठमाडौं, नेपाल
 ☎ ०१-४४२०९९२, फ्याक्स : ०१-४४२५९९३, www.ideneapal.org